Spam, spam, spam

Chcete větší penis? Prodloužit si orgasmus? Získat maximálně výhodný úvěr? Ať už chcete, nebo nechcete, podobné nabídky vás nejspíš čas od času bombardují. Hitem letošní letní sezony je boj proti spamu.

Nevyžádaná pošta se stala pro většinu z nás nepříjemným doprovodným jevem každodenního života. V našich zeměpisných končinách jsme se s tímto fenoménem setkávali zpočátku jen v jeho papírové podobě. Uživatelé e-mailu se však už od konce 90. let mohli setkávat i s nevyžádanými elektronickými zprávami, pro něž se rychle ujal termín spam či spamming. Nejdříve šlo jen o jakousi otravnou záležitost, kterou většina zasažených považovala za nepříjemnou, nicméně objektivně nevyhnutelnou potíž; podobně se koneckonců stavíme třeba k televizním reklamám či reklamním bannerům na internetových stránkách.

A tady se dostáváme ke skutečné podstatě problému. Je nevyžádaná reklama opravdu nevyhnutelná (podobně jako obdobně nepopulární záležitosti typu hygienických vložek či daní z příjmu)? Selský rozum napovídá, že jde spíše o jev na hranici trestně postižitelné kriminality, a tzv. spamming se tudíž řadí někam mezi žebrání na ulici a otravné návštěvy obchodních cestujících. Tímto se stává politicky vděčným tématem. A v probíhající "okurkové" sezoně se stal bohužel i tématem mediálním. Já sám dostávám zhruba 10 - 20 nevyžádaných e-mailů týdně, a tento počet se za poslední rok příliš nezměnil. Proto mě poslední dobou překvapuje četnost "antispammingových" článků ve světovém i českém tisku.

Ovšem loni byla situace mnohem horší. Tehdy se však veřejnost zajímala spíše o rizika plynoucí z šíření počítačových virů (červů) typu Code Red. Tou dobou se mluvilo (a psalo) o miliardových škodách, které tento virus (červ) potenciálně způsobí. Zpětně se ukázalo, že uváděné miliardové odhady měly do skutečnosti dost daleko. A co nám tvrdí analytici dnes? Americká firma Nucleus Research přišla začátkem června s kalkulací, že spamming stojí průměrnou americkou firmu 874 dolarů na zaměstnance ročně. Uvedená částka vychází z dalších zjištění, totiž že obvyklý zaměstnanec denně obdrží 13,3 spamu a že na jeho likvidaci spotřebuje šest a půl minuty. Dále se pochopitelně operuje s průměrnou měsíční mzdou a s počtem odpracovaných hodin. Výsledek je následující: podle výše zmíněné firmy spamming snižuje produktivitu zaměstnanců o 1,4 %.

Další zpráva, tentokrát z produkce firmy MessageLabs, uvádí meziroční nárůst nevyžádané pošty o 38,5 %, přičemž podle jejího systému obsahoval nevyžádanou reklamu takřka každý třetí mail (34,4 %). A co z toho vyplývá? Lidé, kteří počítají ekonomickou škodu spammingu, předpokládají, že by zaměstnanci ušetřený čas využili k práci pro svého zaměstnavatele. Navíc (asi) předpokládají, že budou obsah těch mailů číst. Nechávám na vás, jak s ušetřenými šesti a půl minutami naložíte. Třeba budete mít víc času na prohlížení neslušných stránek?

Spam jako reklamní značka

Zatímco loňská kampaň boje proti počítačovým virům vyvolala zájem o antivirové produkty (a zaplať pánbůh za to), letošní kampaň je jednoznačně zaměřena na produkty zaměřené proti spamu. Spamu, jak ho dnes známe. Zde však tvůrci reklamních a PR kampaní narazili na podstatný problém, neboť současná kampaň nevědomky oživila slovo "spam". Podle obecně uznávané legendy se slovo "spam" dostalo do internetového slovníku díky jednomu ze skečů britské humoristické skupiny Monty Python, resp. díky jeho častému opakování ve zmíněné scénce. Přitom nejde o původní slovo. Ve druhé polovině 30. let minulého století hledala americká firma Hormel název pro svou novou konzervu, jejíž obsah by byl něčím mezi sekanou a lančmítem. Když jí byl zamítnut název "šunka" (Ham), vypsala mezi svými známými soutěž a nakonec si vybrala název "Spam". A pak přišla válka a Hormelovy "spamy" baštili vojáci po celém světě, především pak na západní frontě.

A zde narážíme na problém. Slovo "spam" bohužel není obvyklým termínem, nýbrž obchodní značkou ("Spam"). Firma Hormel Foods, která tento produkt na trh uvedla (a díky níž se dostal do povědomí světové veřejnosti), se rozhodla o svou značku bojovat. Zpočátku se pustila do firmy SpamArrest, ale není vyloučeno, že budou následovat i další. Takže na "spamming" si dávejte opravdový pozor!

Karel Stachovec

Co na to finance?

Duch vítězí nad hmotou Hlavní hvězdou dnešního finančního přehledu je jednoznačně společnost Oracle. Nejde ani tak o její mediálně propíranou snahu pohltit konkurenční PeopleSoft, ale především o nedávno uzavřený fiskální rok. Výroční zpráva Oraclu totiž podle některých analytiků symbolizuje konec počítačové recese - navzdory velmi mírnému navýšení obratu (2,83 mld. USD oproti loňským 2,77 mld. USD, obojí bráno za poslední kvartál) totiž Oracle vykazuje strmý nárůst čistého zisku, a to z 656 na 858 milionů USD. To představuje zvýšení o více než 30 %, a to u velkých firem poslední dobou nebývalo zrovna obvyklé. Oracle se může pochlubit dalšími fiskálními úspěchy. Z nich zdůrazněme alespoň zvýšení provozní marže z loňských 44 % na současných 45 %. Podle některých analýz jde o rekordní úroveň, alespoň v historii společnosti Oracle. Provozní náklady se přitom oproti loňsku o jedno procento zvýšily. Oracle však v rámci těchto nákladů navyšuje investice do výzkumu a vývoje, zatímco suma věnovaná na podporu prodeje a marketing dlouhodobě klesá. Pravda, představitelé Oraclu připouštějí, že letošní jaro se jim mimořádně vydařilo. Avšak skutečnost, že Oracle vykazuje takové výsledky v situaci, kdy si jiné firmy především stěžovaly na válku v Iráku a na negativní dopady epidemie SARS, svědčí o dobrém ekonomickém zdraví. Uvidíme, zda s podobným vysvědčením přijdou za měsíc také další velké počítačové společnosti.

V dnešním srovnání totiž nefiguruje nikdo, s kým by se společnost Oracle mohla měřit. Kdysi by se snad do stejné kategorie vešla ještě síťová společnost 3Com, ale ta v posledních letech hubne takovým tempem, že už ji objemem prodejů předstihla dokonce i její dceřiná odnož Palm. Obě tyto firmy ukončily v květnu (podobně jako Oracle) čtvrtý fiskální kvartál - 3Com s obratem 175 milionů USD (před rokem 295 milionů) a Palm s příjmy ve výši 226 milionů USD (loni 233 milionů). Vidíme, že oběma firmám obrat klesá; v kategorii čistého zisku je to však jinak. Společnost 3Com ve čtvrtém kvartále prodělala 38,4 milionu USD (loni 23,8 milionu), zatímco Palm jen 15 milionů (před rokem 27,5 milionu). Takže zatímco se firma Palm částečně otřepává z dlouhodobého propadu (prodej jejích organizérů se v posledních měsících prý přece jen částečně oživil), ve vedení 3Com se šíří nervozita - společnost dokonce odložila plánovaný rozjezd čínské joint-venture, od níž si hodně slibuje. Abychom nakonec neuzavírali sázky, zda jako první zavře krám Palm, nebo 3Com. S Oraclem by se snad částečně mohla měřit "křemíková" firma Micron Technology, ale i s ní to jde z kopce. Zatímco obrat klesá (z loňských 770 na současných 733 milionů USD), ztráta se naopak prohlubuje (současných 215 milionů USD je skoro devítinásobkem částky z roku 2002). Hardwarovou kategorii tak zachraňuje alespoň kanadská firma ATI, která se opět vrátila do černých čísel, když vykázala zisk 12,4 milionu USD (před rokem to byla ztráta necelých dvou milionů). Její obrat se navíc zvýšil o 29 % a dosáhl hodnoty 342 milionů USD. Cena jejích akcií po tomto oznámení vzrostla na jednoroční maximum. Podobně pozitivní náladu šířily mezi finančními analytiky výsledky softwarových firem. Jak jsme už naznačili v titulku, softwarová kategorie se dnes ukazuje jako finančně nejúspěšnější. Následující čísla to názorně prokážou. Slušně si vede např. Adobe (velmi mírný nárůst obratu na 320 milionů USD, 18% zvýšení čistého zisku na 34,2 milionu USD). Firma Corel snížila svou ztrátu na 5,55 milionu USD, a naopak zvýšila obrat na 32,2 milionu (před rokem se jen těsně dostala přes 30milionovou hranici). V dlouhodobém a stabilním růstu pokračuje Progress (obrat 77,6 milionu, zisk 6,69 milionu USD). A u firmy Red Hat si už podruhé v historii vychutnávají pocit ziskovosti (1,5 milionu USD, před rokem ztráta 4,59 milionu USD), opět doprovázený nárůstem obratu (27,2 milionu USD). Linux se tak zřejmě definitivně stává generátorem zisků, i když nejspíš v jiném rozsahu, než si finanční trhy před pár lety myslely.

A na závěr si necháme největší lahůdku. Kdysi jsme na těchto stránkách uvedli, že se o investiční konglomerát CMGI přestaneme zajímat, jakmile se mu podaří prodat nejznámější součásti svého portfolia (mj. internetový vyhledávač AltaVista). To se sice před časem skutečně stalo, ale současné výsledky CMGI přece jen stojí za zmínku. Společnosti se ztrojnásobil obrat (106,2 milionu USD) a po delší době mohla vykázat účetní zisk (76,9 milionu USD, před rokem 125milionová ztráta). Chtělo by se říci: Jak je dobré nemít internet?

Situace na burze

Oproti minulému měsíci se toho příliš mnoho nezměnilo. Burzovním vzestupům nadále vévodí společnost SCO, i když musíme připustit, že kurz jejích akcií se drží nahoře především díky "linuxovému džihádu" z přelomu května a června. Svou pozici v nejúspěšnější pětce si udržela i firma Palm, které zřejmě investoři přece jen nakonec dávají šanci na život (a poslední finanční výsledky jim snad částečně dávají za pravdu). Naopak minulý vzestup společnosti Real Networks byl tentokrát kompenzován zhruba stejným cenovým propadem; její akcie zlevnily zpátky na úroveň

z počátku května, což v situaci pokračujícího burzovního růstu (technologický index NASDAQ si v průběhu června polepšil takřka o pět procent) znamená, že Real Networks se propadá z minulého pátého místa až na absolutní dno.

Ale teď zpátky ke společnosti SCO. Po cenovém šoku z počátku června (který se částečně promítl i do minulého srovnání) stoupala cena jejích akcií poměrně mírně až k hranici 12 dolarů, ale koncem pololetí se vrátila těsně nad 10 dolarů. Vzhledem k tomu, že je kurz SCO podle všech indikátorů uměle vyhnán mediálními spekulacemi, lze čekat, že budou akcie SCO v průběhu prázdnin naopak zlevňovat. Unixová bublina SCO totiž zřejmě splaskla poté, co v polovině června vypršela licenční smlouva mezi SCO a IBM. Společnost SCO tehdy oznámila, že IBM musí skončit s distribucí operačního systému AIX, ale Velká modrá od té doby v naprostém poklidu uvedla na trh několik nových unixových systémů, aniž ze strany SCO padla jakákoliv žaloba. Pravda, je možné, že právníci a PR manažeři od SCO jsou momentálně na dovolené, ale když jde o desítky miliard, tak by se snad někdo ozvat mohl?

K dalším firmám z modré části tabulky toho už mnoho dodat nemůžeme. O společnosti Palm jsme se zmínili na začátku textu, takže zbývají firmy NEC, Acer a ATI. V případě ATI zřejmě hrají velkou roli potěšující finanční výsledky minulého kvartálu. A pokud jde o Acer a NEC, zkusme odhadnout, že jde o úlevu nad potlačením mediálně sledované epidemie nemoci SARS. Zmíněné tituly se totiž primárně obchodují na východoasijských burzách.

V červené části tabulky je situace o něco složitější, neboť rozdíly jsou zde minimální - pochopitelně s výjimkou společnosti Real Networks, jejíž akcie se zřejmě staly předmětem spekulací. Dost zarážející je propad společnosti Nokia, neboť ta si podle všech veřejně publikovaných analýz vede relativně dobře. Propad akcií 3Com evidentně souvisí s nedávno publikovanými finančními výsledky. A pokud jde o firmy Borland nebo Adaptec, opravdu nemůžeme sloužit - podobný propad okolo pěti procent vykázaly například i společnosti Nvidia či Oracle.

Vzestupy…				
	Kurz akcií		Změna	
Firma	2. 6.	3. 7.	Absolutní	Relativní
SCO	6,13	10,71	4,58	74,71 %
NEC	4,36	6,12	1,76	40,37 %
Acer	35,50	49,50	14,00	39,44 %
Palm	12,01	16,55	4,54	37,80 %
ATI	10,74	13,91	3,17	29,52 %

… a pády				
	Kurz akcií		Změna	
Firma	2. 6.	3. 7.	Absolutní	Relativní
Borland	10,09	9,59	–0,50	–4,96 %
Adaptec	8,07	7,60	–0,47	–5,82 %
3Com	4,99	4,61	–0,38	–7,62 %
Nokia	18,07	16,47	–1,60	–8,85 %
Real	8,10	6,98	–1,12	–13,77 %